

השבת של רבי נחמן מקרסנא

לזכרון נצח אריון ר' ישראל ז"ל אב"ד קרסנא, ז"ל

שבת אמור

¶ וכל זר לא יאכל קדש ... (כ"ב, י')

כל זמן שאין האדם זוכה לשבר את היצר הרע והמניעות והעיקובים מעבודת השם יתברך עד שיזכה לעבודה תמה כראוי ולעשות מצות ומעשים טובים בשמחה בתכלית השלמות כראוי, שעל ידי זה זוכה לתקן המסדר והמיישב את המוחין ולהשיג על ידי זה את אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי. וכל זמן שלא זכה לזה, אזי אינו רשאי לכנס לשום השגה ולא לשום חקירה בידיעתו יתברך, כי עליו נאמר: "וכל זר לא יאכל קדש", וכל ההשגות הם אצלו בבחינת מה למעלה ומה למטה ובחינת במופלא ממך אל תדרשו, ואם ירצה להתחכם בידיעת אלקותו יתברך ודרכיו הנפלאים על ידי חכמתו ושכלו בודאי יקלקל ויפגע הרבה ויוכל ליפול, חס ושולם, בכפירות ואפיקורסות גדול, ועליו נאמר: "חכמתך ודעתך היא שובבתך".

כי מאחר שלא זכה למעשים טובים ולא תקן המסדר והמיישב, על כן אין לו שום כלי עדיין לקבל הדעת הקדושה, על כן צריך לסמך רק על אמונה לבד, ולילך בעקבות אבותינו הקדושים ובעקבות הצדיקים אמתיים בלי שום חקירה כלל. (לקוטי הלכות - הלכות נפילת אפים ד', אות י' לפי אוצר היראה - אמונה, אות ט"ו)

¶ וספרתם לכם ... (ויקרא כ"ג, ט"ו)

'לכם' לעצמכם. 'לכם' - לעצמכם דייקא, שכל אחד צריך לספר ספירת העמר, שהוא בחינת התחזקות (כמבואר בלקוטי הלכות - הלכות פסח ט' - אות כ'): על ידי שמביאין עמר שעורים מאכל בהמה ומניפין ומרימין אותו למעלה ולמטה למי שהשמים והארץ שלו ולכל ארבע רוחות העולם למי שכל ארבע רוחות העולם שלו, כמו שפרש רש"י שם, על ידי זה מגלין ומפרסמין כי מלא כל הארץ כבודו, היינו שגם בבחינת שעורים שהוא תכלית הגשמיות, בחינת מאכל בהמה העדר הדעת, בחינת פגם כל החטאים, גם שם מלא כבודו יתברך, כי לית אתר פנוי מניה והוא יתברך מחיה את כולם ועל כן אין שום יאוש בעולם כלל לעצמו כפי מה שהוא

ולא יפול בדעתו מחמת שנדמה לו שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה, כי אף על פי שהוא מדה טובה להיות ענו ולהחזיק כל אדם טוב ממנו, אבל אם יפול בדעתו על ידי זה חס ושולם, אין זה עונה, אדרבא, זהו גדלות גדול שאין נאה לו שיעבד איזה עבודה לה' יתברך ועדיין הוא רחוק כל כך וחבריו כבר זכו למה שזכו, כי אסור להרהר אחרי המקום ומי יודע מאיזה מקום הוא ובאיזה מקומות נמשך על ידי מעשיו, כי אין אדם דומה לחברו כלל. על כן כל אדם שרוצה לצאת מטמאתו וזהמתו, שזה בחינת ספירת העמר כדי שיטהרו וכו', צריך לספר הימים לעצמו דייקא ואל יפיל אותו חברו כלל, חס ושולם. וזהו "וספרתם לכם" - 'לכם' לעצמכם דיקא והבן היטב וכעין שכתב רבנו ז"ל על פסוק: "אחד היה אברהם", שעיקר התקרבות אברהם אבינו עליו השלום לה' יתברך היה על ידי שחשב תמיד שהוא רק אחד בעולם ולא הסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל וכו', עיין בתחילת הספר לקוטי תנינא עניין זה.

באמת כמו שיש כמה מיני מניעות מהמונעים הרשעים או מתנגדים הרוצים למנוע מהאמת בכמה הסתות ופתוים ודברי ליצנות וחלקלקות וכו', כן יש גם כמה מיני מניעות וחלישות הדעת אפילו מחבריו ואהביו באמת. וכל זה אי אפשר לבאר בכתב רק כל אחד יבין בעצמו כפי עניינו, וכנגד כל מיני מניעות וחלישות הדעת שבעולם צריכין לילך בדרך הני"ל בבחינת אחד היה אברהם לחשב כאלו הוא יחידי בעולם כני"ל. וזה בחינת וספרתם לכם, 'לכם' - לעצמכם כני"ל.

וכמו שמובא בהמעשה של החכם והתם (ספורי מעשיות - מעשה ט). מבאר שם שהתם היה רצען וכו' ולא היה יכול המלאכה כראוי ומנעל שלו היה בשלשה קצוות וכו' והוא היה מתפאר בו מאד כמה נאה ויפה המנעל הזה וכו'. והייתה שואלת לו אשתו: אם כן, מפני מה שארי בעלי מלאכות נוטלים שלשה זהובים בעד זוג מנעלים ואתה אינך לוקח כי אם אחד זהב וחצי, השיב לה: מה לי בזה, זה מעשה שלו וזה מעשה שלי. (דאס איז

יענימס מעשה אין דאס איז מייך מעשה) ועוד: למה לנו לדבר מאחרים, הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרוויח בהמנעל זה מיד ליד: העור הוא בכך וכו' (עיין שם כל זה היטב). והבן כי במעשה הזאת מבינים רב העולם כמה דברים הנוגעים לעבודת ה' יתברך שצריכין להתנהג בדרכי התמימות ולהיות בשמחה תמיד אפילו בעניות ודחקות גדול. וגם עבודתו ותפלתו אינו בשלמות כלל, אף על פי כן יהיה בשמחה בחלקו תמיד ולא יסתכל על העולם כלל שיש להם פרנסה כנגדו בכפלי כפלים ויש להם אכילה ושתייה ומלבושים נאים וכו' ואף על פי כן מלאים דאגות תמיד ברבוי חסרונות וגם בעבודת ה' בתורה ובתפלה הם גדולים ממנו אלפים פעמים ואף על פי כן אל יפול בדעתו מזה כלל, רק יהיה שמח בחלקו תמיד, כמבאר שם שהלחם שלו היה אצלו כל המאכלים שבעולם וכו' ומנעל שלו שגמר בכמה ימים ביגיעה גדולה והיה מלא חסרונות והרוויח בו פחות הרבה מאחרים, אף על פי כן היה יקר בעיניו מאד והתפאר בו הרבה ולא הסתכל על אחרים כלל ואמר: מה לי בזה, זה מעשה שלו וזהו מעשה שלי וכני"ל.

ורבנו ז"ל רמז בעצמו אחר שספר מעשה זאת שכונתו לעניין תפלה ועבודת ה', כמו שמובא שם בסוף שאמר רבנו ז"ל: ואם התפלה אינו כראוי היא מנעל בשלשה קצוות והבן, עיין שם. הינו כני"ל, שצריכין להתנהג בתמימות גדול כדרכי התם הני"ל וצריכין לדקדק בכל המעשה לקח לעצמו מוסר ועצות מדברי התם הני"ל ולילך בדרכיו ולהיות בשמחה תמיד ואל יבלבל אותו העולם כלל. ואפילו חבריו שזוכין לתפלה ועבודה הרבה יותר ממנו, אף על פי כן אל יפול בדעתו מזה כלל רק יהיה בשמחה תמיד בכל נקדה ונקדה טובה שמרוויח בתפלתו ועבודתו איך שהוא, עין שם בהמעשה ותבין. (לקוטי הלכות - הלכות פסח ט' - אות כ"ב)

עצות ותפילות

(ל"ג בעומר)

רבי שמעון בן יוחאי. הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו. כמובא בדברי רבותינו, זכרונם לברכה (שבת קלח:). כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו: **עתידי תורה שתשכח מישראל**. ואמר רבי שמעון בן יוחאי שלא תשתכח. שנאמר: **כי לא תשכח מפי זרעו**.

וכמבואר בזהר (נשא קכד:). **בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון בה מן גלותא** [על ידי החיבור הזה, שהוא הספר הזהר, יצאו מן הגלות].

ועתה בוא וראה והבן, נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה. כי על כן סמך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק **כי לא תשכח מפי זרעו**. כי באמת בזה הפסוק בעצמו, מרומז ונסתר סוד הזה, שעל ידי זרעו של יוחאי, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תיבות של זה הפסוק: **כי לא תשכח מפי זרעו**, הם אותיות **יוחאי**. וזה שמרומז ומגולה הפסוק: **כי לא תשכח מפי זרעו** - מפי זרעו דייקא; היינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרומז ונסתר בזה הפסוק, שהוא התנא יוחאי. כי על ידי זרעו של יוחאי שמרומז בזה הפסוק בסופי תיבות כני"ל, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשכח התורה. כי בזהר דא יפקון מן גלותא כני"ל.

ודע שסוד רבי שמעון בעצמו, הוא מרומז בפסוק אחר. כי דע כי התנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד'): **עיר וקדיש מן שמיא נחית** - ראשי תיבות **שמעון** וכו' (מתוך הקדמת הספר קיצור לקוטי מוהר"ן).

... רבי שמעון בן יוחאי עיר וקדיש מן שמיא נחית, בוצינא קדישא, בוצינא עלאה, בוצינא רבא, בוצינא יקירא, אתם הבטחתם לישראל שלא תשתכח התורה מישראל על ידכם, כי בזהר דא יפקון מן גלותא. ואפילו בתוקף ההסתרה שבתוך הסתרה בעקבות משיחא באחרית הימים האלה, הבטחתם שאף על פי כן לא תשכח התורה מפי זרענו, כמו שכתוב: **ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל אשר עשה, וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו**.

... האמת פ' יתבאר
אמתני ואמור כפולנו הוואי !

● והנה עתה הגיעו הימים אשר אין לנו בהם חפץ, כי ארץ עלינו הגלות ומשך עלינו השעבוד, ובכל יום אנו הולכים ודלים, ומטה ידינו מאד כי **אזלת יד ואפס עצור ועוזב**. כי נשארנו כיתומים ואין אב, ואין מי יעמוד בעדנו והנה בתוקף סוף הגלות המר הזה, וכבר התחיל להתנוצץ התנוצצות משיח מימי האלקי האר"י זצ"ל, ועמך בית ישראל משתוקקים ומתגעגעים מאד להשם יתברך, והכל חפצים ליראה את שמך בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר לא הייתה כזאת מימי קדם **הקיצותי ועודי עמך**, באתי עד קץ כל הדורות ועודי עמך עדיין אנו אחוזים בך, ומשתוקקים לעבודתך בכלות הנפש.

● אבל, אף על פי כן, גם גדול ריחוקנו ממך בעתים הללו הוא גם כן בלי שיעור, כי **טבענו ביון מצולה ואין מעמד באנו במעמקי מים ושיבולת שטפתנו** וראה את עמך ישראל מרודים מאד, אשר אי אפשר לבאר ולספר גדול התגרות הבעל דבר אשר התגרה בנו מאד, עד אשר הפיל אותנו מאד.

● והנה אנכי בעניי מי אנכי לספר צרות ישראל, רק אתם לבד ידעתם את כל המעמד ומצב של ישראל באחרית הימים האלה.

אך, באתי לספר ולצעוק עלי ועל נפשי, על עוצם רחוקי מהשם יתברך, ועוצם פגמי ועוונותי הרבים ופשעי העצומים, **ועל אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים**, כי איני יודע שום דרך אין להחזיר לי הכח ודקדושה, ואיך לזכות לתשובה שלימה, ובאיזה דרך אתחיל לעזוב דרכי הרע ומחשבותי המגנות, ואיך ובמה אזכה לתקן קלקולים ופגמים כאלה **לא ידעתי נפשי, אנה אני בא**, אנה אוליך את חרפתי העצומה, אנה אברח, אנה אטמן מפני בשתי וכלימתי.

● ואמר להרים כסוני ולגבעות נפלו עלי, אוי מה היה לי, אוי מה היה לי, **על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי**, אולי יחוס אולי ירחם, כי אין מעצור לה' להושיע גם אותי בעת הזאת, כי הרבה רוח והצלה לפניו, כמו שכתוב: **הן כל תוכל ולא יבצר ממך מזמה, ומי יאמר לך מה תעשה**. על כן באתי כעני בפתח, רש דל ואביון, נגוע ומעונה, מבולבל ומטורף עני וכואב, לצעוק ולצועק לפני הדרת קדושתכם.

● ... רבי רבי שמעון בן יוחאי, זכרו זאת ותשימו על לב, שזכינו בדורות הללו לשמוע נפלאות נוראות גדולתכם איך מרומו בתורה שעל ידכם לא תשכח התורה, כי הפסוק שהבאתם ראיה ממנו, שהוא כי לא תשכח מפי זרעו הוא סופי תבות **יוחאי**, ושמכם הקדוש בעצמו מרומו בפסוק **עיר וקדיש מין שמיא נחית** אשר אתם לבד יודעים סוד דברים האלה, אתם לבד יודעים גדולת ההבטחה שהבטחתם לישראל שהתורה לא תשכח מישראל על ידכם, ואיך משה רבינו עליו השלום נבא על זה בתורתו הקדושה מקודם.

● על כן באתי להזכיר, נא רבותי הקדושים, חמלו עלי ואל תסתכלו על כל הרע שעשיתי מעודי עד היום הזה, במחשבה דבור ומעשה, אשר המריתי אמרי אל ועצת עליון נאצתי אל תביטו במעשי הרעים, ואל תעשו עמי כחטאי, ואל אקץ בעיניכם, על אשר זה כמה אשר מעוררים אותי באלפים ורבותים ואזים והתעוררות, ובכמה מיני עצות נכוונות בכל יום ובכל עת, להתקרב להשם יתברך, ואני בעוצם קשיות עורפי קלקלתי ופגמתי בכל זה, ולא הטיתי אוזני ולבי לכל זה, חוסר עלי ואל תשיתו לב לכל זה, ואל יחר אפכם בי חלילה, רק תחשבו מחשבות עוד מעתה לבל אהיה נדחה מהשם יתברך ומכם חלילה.

● כי עדיין **אין מעצור לה' להושיע** גם בעת הזאת כי אין לי שום כח עתה אלא בפי לבד, וגם זה מאתו יתברך אשר לא עזב חסדו ואמתו מעמי, ונתן כח ליעף כמוני, לדבר עתה מעט דברים האלה ועל זה תמכתי יתדותי, שתרחמו עלי ותעשו את אשר אזכה לשוב באמת להשם יתברך (ולבא לארץ ישראל מהרה בשלום, ולדבר כל זה ויותר מזה שם על ציון שלכם הקדוש). והי' הטוב ברחמי ישמע תפלתכם ויעזור ויגן ויושיע אותי ואת כל ישראל למענכם, ויחזירני בתשובה שלימה לפניו מהרה, ויאחזני ולא ירפני, ואל יעזבני ואל יטשני בשום אופן, עד שאזכה לשוב אליו באמת, ולהיות כרצוני הטוב מעתה ועד עולם, ולתקן בחיי את כל אשר פגמתי, בכח וזכות הצדיקים אמתיים, אשר עליהם לבד אני נשען לסדר דברי אלה לפנייהם ולפני השם יתברך, בעל הרחמים יודע תעלומות.

● הי' יגמור בעדי, הי' חסדך לעולם מעשי ידך אל תרף, הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך, בי יכתירו צדיקים כי תגמל עלי... (לקוטי תפילות א', מתוך תפילה מ"ז)

שיחות

ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך
... לא הייתי יודע כלום מהשם יתברך ומהתורה, מן החיים האמיתיים... [רבינו הקדוש אומר:] רק בוא אלי, ותקרב אלי, אני עשיתי "ליקוטי מוהר"ן" שבשילך, תורות כאלו ושיחות כאלו, כל שיחה הוא כלליות כל התורה, רבנו הקדוש אומר את זה, מה אני אני יכול לדבר דיבורים כאלה? רבנו הקדוש גילה, וזה אמת ויצב ונכון, "הלכה כרב

נחמן", "הלכתה כרב נחמן"... אצל שום תנא, אין דיבורים כאלה, "הלכתה כרב נחמן", "יהלכתה כרב נחמן", "יהלכתה כנחמני", זה רמזים, אם אנחנו נגיד כל ימי חינו: "הלכתה כרב נחמן"... והוא אור כזה שעושה פלאות כאלה, הוא עושה גבורות כאלה בעולם, לולא זה חס ושלום היה כל העולם מלא כפירה, ולא היה נשאר חס ושלום לא תורה ולא אמונה ולא כלום, לא היה לנו כלום, אוי, בוא אלי, על ידי תתקרב להשם יתברך, לתורה, ויהיה לך רפואה שלימה, תשובה שלימה, זה עוד לא היה בעולם תורות כאלו, מעשיות כאלו, שיחות כאלו, תלמידים כאלה, רבי נתן זה תלמיד רבנו הקדוש, והוא היה גאון וצדיק... החותן שלו היה גאון עולמי, רבי דוד צבי, הוא היה רב על שטח גדול ברוסיה, רבנו הקדוש אמר לרבי נתן: "החותן שלך הוא גאון וצדיק!", הוא לא גאון בשביל עצמו, בשביל שם, בשביל כבוד, הוא גאון, ואף-על-פי-כן הוא לא ידע מרבנו...

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב צ"ז)

בי"ה, י"ג שבט תשכ"ז.

בת עיני ולבי, אשר לב נכון ונבון נתן לו הבורא להבין ולראות אור הצדיק האמת הנביל, ונסתר כל-כך מעיני העולם, ולהרגיש בלבו קצת מצפוני רמזיו וסודותיו ועצותיו העמקות והתמימות אשר בהם יתקן אותו ואת כל ישראל ויחזיר כל העולם למוטב. שלום רב.

אם אמנם לגדל עצם אהבתנו הפליאה, אהבת דוד ויהונתן ממש, איך יוצא מלבי תמיד כל הימים, כאשר אדוני בעצמו ובכבודו וחכמתו הרם מכיר ויודע היטב בברור דברי אמת אלו. אולם הי' יודע דאבון וכאב לבי שיש לי מזה שאיני זוכה לכתב לך דבורים נעימים הגנוזים באוצר הצדיק אשר כל חיותנו ונחמתנו תלויים בזה, אך העיקר הוא מחמת חלישות גופי ואור עיני אין אתי כמקדם, וגם לגדל צערי מכמה הרפתקאות ותלאות בלי שעור אשר סבבני מכל הצדדים אשר אי אפשר לתאר ולבאר, אין דעתי צלול לזה. אבל בכל זאת מאחר שאני שוקק ומגעגע כל-כך יומם ולילה בכלות הנפש לטובתך ורפואתך שזה נוגע לטובת כלל ישראל, שלח הי' במחשבותי מחשבה חזקה להתאמץ בכל עז בכל תמצית כחי במסירת נפש לכתב לעתים תכופות דבורים מאירים מדברי רבנו ותלמידו הקדוש והנורא מאד, שיכולים להאיר אור האלקות בכל העולם ולהחיות פגרים מתים כמונו היום בדורותינו אלה.

עניין הקשר שלנו הוא פלא גדול, והוא טובה נפלאה לנו ולכל עם ישראל, ובכן אבקש שתתן סיוע וחיזוק וכח לזה, לאשר לי קבלה על כל מכתב שיגיע. אין לי בזה שום מחשבה חיזונה של כבוד והתפארות של הבל חס ושלום, רק באמת לשם שמים בלבד כידוע לך זה מכבר. גם ראוי לנו להתגעגע להתראות. **אוהבך הנאמן המתפלל תמיד בעד שלומך וטובתך, ישראל דב אודסר**

(ספר ימי מוהר"ן - סימן ע"ז)

סיפור

... אחר כך ביום ראשון אחר שבת הייתה עוד הפעם שרפה גדולה בנעמירוב ואז נשרף גם ביתי שהייתי יושב בו ובית הכנסת ובית המדרש ועוד כמה בתים עד שנשארה העיר כמו תל ואז נאבדו אצלי בשעת הרעש הכתבים שלי שהצרכתי להדפיסם אך אחר כך מצאתים גם בני נתפזרו ולא ידעתי היכן הם, גם כל החפצים לא ידעתי היכן הם ובחסידי השם מצאתי הכל.

אחר כך ביום שני בבקר התחילה זוגתי בעצמה לצעק אלי שנברח מנעמירוב מיד ונקבע דירתנו בקהלת-קדש ברסלב ואני היה רצוני חזק לזה מכבר בחייו זכרוננו לברכה אך כבר נתייאשתי מזה מאחר שידעתי שהיא לא תתרחצ בזה, וגם כי כבר נסתלק הוא זכרוננו לברכה ולא עלה על דעתי עניין זה לעקור דירתי מנעמירוב לברסלב אחר שהוא זכרוננו לברכה כבר יצא משם ונסתלק זכותו יגן עלינו אך עצת הי' לעולם תעמד ומחשבות לבו לדור דור, וסבב סבות בנפלאותיו הנוראות והוא מוחץ ורופא ויפילם נתיב לעמו כי דייקא על ידי הצרה של השרפה רחמנא לצלן סבב סבות לטובה שאצא מנעמירוב ואקבע דירתי פה ויצאתי משם ביום שני ובאתי בשלום לפה באותו היום.

ותהילה לאל מאז קבעתי דירתי פה זה כמה שנים וגדל הישועות לנצח שנצמחו על ידי ישיבתי פה בעזרת השם אי אפשר לבאר ולספר, כי רב כל עסקי בהשאתו הקדושה, שזכני השם יתברך להדפיס ספריו הקדושים, ולקרב אנשים לאמתת דרכיו, ולכתב ולהדפיס התפלות הקדושות וכו' וכו' היו על ידי ישיבתי פה בעזרת השם יתברך מה גדלו מעשי הי' מאד עמקו מחשבותיו.